

En met welk gevolg?

Dat de studie er bij inschiet.

Rijkbegaafde jonge mannen zijn op die wijze voor alle wetenschappelijk leven verloren gegaan. Zij zijn intellectueel uitgedroogd.

En dat niet alleen.

Maar ook hun preeken leden er onder.

Eerst merkten de mensen dat zoo niet.

Zij waren met hun nieuwen dominee zeer ingenomen.

Doch allengs verloren zijn preeken haar frisheid.

Zoo hij in een gemeente met meerdere collegas stond, hield men bij hem trouw aan als er zieken waren. Men zocht hem aan om dit bij te leggen en dat op te knappen en hij die gelegenheid te spreken, soms zelfs om een boottocht te leiden (historisch!). Maar als het Zondag was, passeerde men hem en kerkte hij zijn confrater.

Viert hij dan na jaren een jubileum, dan is ter gelegenheid van de jubileumviering en dito preek de kerk prop- en propvol, de muren barslen, de vereenigingen storten haar lieflijksten dank over haar Eerevoorzitter uit, men geluigt ervan, hoe hij in de gemeente heeft gezwogen en gedraafd, men maakt grapjes op hem, b.v. dat hij in vroeger jaren zijn traktement wel aan schoenen op kon, men prijst hem allerwegen als een trouwen zieleherder, er blinken tranen in de oogen, de stemmen trillen heusch van aandoening. Maar den Zondag daarop loopt men de kerk, waar hij het Woord bedient, voorbij en de man, die nog den jubileum-aureool om zijn slapen voelt vonken, staat daar voor een holle ruimte, met hier en daar een menschelijk slipje.

Men heeft dan ook weleens gevraagd: is het niet beter de jubilea af te schaffen?

Maar beter kan gevraagd: moesten de predikanten niet dringender worden gewaarschuwd om met hun studie hun tijd bij te blijven? Om zich zoo getrouw mogelijk van hun herderlijke taak te kwijten, maar om de voorbereiding voor de predikatie toch voorop te laten gaan?

Meesten zij tegenover allerlei wenschen en begeerten, om zich in praktische beslommeringen te laten verdriegen, niet wat meer ruggegraat teunen, en zich voornemen en dat voornemen ook getrouw blijven: de kanseldienst staat bij mij bovenaan, daarnaast moet al het overige zich regelen?

Natuurlijk kan hij voor dien kanseldienst wel zooveel tijd noodig hebben, dat hij al het overige verwaarloost.

Maar dan deugt hij voor een gemeente niet.

Ook hier zijn grenzen.

Als dit slechts gehandhaafd blijft: dat de predikant eerst tijd verworve voor zijn studie.

En dit geldt ook, zij het met de noodige wijziging, voor den ouderling.

Men kan zeggen, dat het herderlijk werk bij hem nummer één moet zijn.

Daarom wordt hij onderscheiden van die ouderlingen, die arbeiden in het Woord en in de leer.

Doch gelegenheid tot studie moet ook hij zich scheppen.

Hoe druk hij het ook hebbe, daarvoor moet hij kost wat kost tijd maken.

Het welzijn van Jerusalem is er mede gemoeid.

Een vraag in zake „Herkerstening”. II.

De vraag van Ds Brouwer is een tweeledige. Vooreerst of Herkerstening in dien breedten zin dient genomen, dat ook de christelijk-philanthropische arbeid er onder valt?

En indien ja, of dan samenwerking tusschen Christenen van verschillende gezindten niet mogelijk wordt gemaakt, waar toch de Herkerstening of direct van de institutionele kerk uitgaat of onder haar toezicht wordt ter hand genomen?

Wat de eerste vraag betreft, zij opgemerkt, dat men ten slotte alles in ruimeren of engeren zin kan nemen. Als men het heeft over een huis, kan men er den tuin bij begrijpen of het enkele huis bedoelen.

Of een woord een ruimere of engere beteekenis heeft, moet blijken uit den letterlijken zin, de historie en het verband, waarin het gebruikt wordt.

Bij Herkerstening hangt er alles van af wat men onder Kerstening verstaat.

Want gelijk vroeger werd gezegd, zit in Herkerstening opgesloten: dat er eerst Kerstening heeft plaats gehad, dat er daarna ontkerstening is ingetreden en nu weer getracht wordt, tot nieuwe Kerstening te geraken.

Hoe voltrekt zich nu de Kerstening?

En dan kan er geen twijfel over bestaan, dat Kerstening voornamelijk geschiedt door de prediking. Predikt het evangelie aan alle creaturen, zoo gebod Christus.

De prediking blijft ook nu nog het middelpunt.

Zij is de kern der Kersteningsarbeid.

Zelfs waar alleen het Woord wordt verkondigd, is de Kersteningsactie aanwezig.

Nu kan het noodig zijn, om die prediking door hulpmiddelen te ondersteunen. Men kan het hospitaal als lokmiddel gebruiken. De hulp der scholen draagt een gemengd karakter, n.l. om de kinderen van hen, die voor het christendom gewonnen

werden het onderwijs te verstrekken, door het verbond geëischt, vervolgens om ook kinderen van niet-christenen te trekken.

Daarbuiten staat echter de christelijke philanthropie.

Onze Zending b.v. heeft er niet over gedacht om tehuizen voor gevallen meisjes, verwaarloosde kinderen, aan opium verslaafden enz. in te richten.

De philanthropie kan de Kerstening wel ten goede komen.

Maar historisch is zij een van de vruchten der Kerstening.

Men ga slechts na, hoe het christendom in Europa terrein won.

Christelijke philanthropie en Kerstening hebben beide wel de christelijke liefde tot drang, maar zij hebben een onderscheiden doel.

De Kerstening heeft tot speciaal doel voor Christus en zijn kerk te winnen. De philanthropie om zich te ontfemen over ongelukkigen, omdat zij menschen zijn. Natuurlijk wordt de christelijke philanthropie geoefend in de stille hoop, dat de gevallen en verdorven zich tot Christus zullen wenden. Toch laat zij haar voorwerpen niet pas los, wanneer zij zich hebben bekeerd, maar wanneer zij zijn geholpen.

Zoo dient dan ook Herkerstening wel te worden onderscheiden van de christelijke philanthropie.

Nu de tweede kwestie.

Eigenlijk is die door het beantwoorden der eerste vraag reeds vervallen.

Bij philanthropie blijft dezelfde samenwerking als tot nog toe mogelijk.

Men krijgt dit perspectief:

1. Herkerstening, rechtstreeks uitgaande van de kerk als instituut.

2. Hulpdienst bij de Herkerstening, uitgaande van vereenigingen, welke onder kerkelijk toezicht staan.

3. Christelijke philanthropie, uitgaande van vereenigingen, die niet onder kerkelijk toezicht staan, maar voor Christusbelijders uit verschillende kerkengroepen plaats innemen.

Laat mij overigens Ds Brouwer danken voor zijn belangstelling in wat ik over dit onderwerp schreef.

Nu nog een opmerking aan het adres van anderen.

Ik vernam, dat men aan het woord „evangelisatie” voorkeur wilde schenken, omdat daarin het lieflijke „evangelie” zoo uitkomt.

Maar dan mag onzerzijds die voorkeur toch zeker wel worden verlangd voor den term „Herkerstening”.

Want in „Herkerstening” komt tot uitdrukking de lieflijke naam, die hemel en aarde vereenigt te zijn, n.l. Christus.

Ieder weet het: Kerstfeest is Christusfeest.

Maar daarom is ook Herkerstening een veroveren voor Christus.

Wordt dan de heerlijkheid van dezen arbeid door het woord „Herkerstening” niet treffend weergegeven?

HEPP.

De Centrale voor jeugdarbeid op Gereformeerden grondslag.

I.

Ook in dit blad is melding gemaakt van de Conferentie voor Gereformeerden Jeugdarbeid, welke den 11den Januari j.l. te Utrecht werd gehouden en van de Centrale voor jeugdarbeid op Gereformeerden grondslag, waarvan de constitutie, althans in beginsel, op die Conferentie heeft plaats gevonden. Het werd gewenscht geoordeeld, dat de lezers over deze Centrale nog eenigszins uitvoeriger zouden worden ingelicht, en mij werd verzocht, mij daarmee te belasten. Een taak, waarvoor ik mij gaarne beschikbaar stel.

Laat mij beginnen de zaak historisch op te halen. Het is al sedert eenigen tijd, dat bij verschillende personen, die zich meer in het bijzonder voor den jeugdarbeid geven of daarvoor voelen, gaandeweg meer het denkbeeld rijpte, dat er naar meerder contact moest gebracht worden tusschen de verschillende groote organisaties, welke de leiding van het jeugdwerk onder ons in handen hadden. Het zoeken naar contact had er al toe geleid dat in verschillende plaatsen, vooral in de groote steden, Centrales voor jeugdarbeid waren gevormd, soms op den eng-belynden grondslag der Gereformeerde belijdenis, soms op de ruimere basis van het Christelijk beginsel in het algemeen. Maar men voelde, dat dit niet genoeg was; dat dit niet gaf wat we toch eigenlijk en in de eerste plaats hebben moesten.

Er was behoefte aan contact tusschen de groote, landelijke organisaties, teneinde zooveel mogelijk eenheid te verkrijgen in de hoofdleiding van den jeugdarbeid. In die hoofdleiding toch komt men veel meer dan in het plaatselijke werk te staan voor de vele groote en ingrijpende vraagstukken, die zich in verband met het thans zoo buitengewoon actuele probleem van den jeugdarbeid voordoen. Vraagstukken, die niet iedere organisatie voor zich zelf maar moet zien op te lossen, maar waarbij een gemeenschappelijk zoeken en in studie nemen noodzakelijk is, omdat de oplossing de belangen van de verschillende organisaties raakt. Ik noem als enkele van zulke vraagstukken: onze houding ten opzichte van overheidssteun, de voorziening in de behoefte aan geschikte leiders en leiders

voor den jeugdarbeid, de lichamelijke opvoeding, de herpepskeuze, enz. Het is geen wonder, dat gelijk-tijdig in verschillende hoofden het denkbeeld groeide, dat er een weg moest gevonden worden om tot een nationaal contact te komen.

Het spreekt ook vanzelf, dat dit al meer een vasten vorm aannemende denkbeeld toen niet tot de hoofden, waarin het was opgekomen, beperkt bleef. Er werd ook meer dan eens in meer besloten kring over gesproken. Ook in den hoed van sommige der organisaties werd het geopperd. Op de laatste jaarvergadering van den Ned. Bond van Geref. Knapenleiders (sedert die Nederlandschen Bond voor Geref. Jeugdorganisatie), op tweeden Pinksterdag 1921 te Amsterdam gehouden, werd door het Tweede Kamerlid J. Schouten een lans daarvoor gebroken; en ik geloof geen al te groote onbescheidenheid te begaan door te verklappen, dat het ook in meer dan een vergadering van het Bestuur van den Geref. Jongelingsbond een onderwerp van ernstige beraadslaging uitmaakte.

Tervijl zoo het denkbeeld van een nauwer contact aan verschillende zijden meer en meer begon te rijzen, greep een viertal personen het initiatief om zich als de verbindingschakel op te werpen, die de organisaties samenbracht, in het vertrouwen, dat als ze eenmaal samen waren, het vanzelf wel tot een meer vaste en duurzame samenwerking komen zou. Deze personen waren Prof. Hoekstra, het Tweede Kamerlid Schouten, Meijuffr. H. S. S. Kuyper en schrijver dezes. Voor hen stonden van meet af twee dingen vast. Ten eerste, dat het contact gezocht moest worden niet op een meer breede Christelijke basis, maar op den scherp-omlijnden grondslag der Gereformeerde belijdenis, waarom dan ook uitsluitend organisaties tot medewerking werden aangezocht, welke op dezen grondslag zich hebben gesteld. En ten tweede, dat er een weg moest gevonden worden om het contact niet enkel tusschen de organisaties te leggen, maar zich ook te verzekeren van de medewerking van personen, die zonder in deze organisaties een plaats in te nemen, zich nochtans met toewijding aan den jeugdarbeid gaven of daarin bijzondere belangstelling toonden.

Uitgaande van deze grondgedachten, zond toen de aangekondigde commissie van initiatief een circulaire aan de haars inziens in aanmerking komende organisaties en personen, waarin zij in hoofdlijnen haar bedoelen uiteenzette, en tot bijwoning van een eerste samenkomst uitnodigde.

Tot dankbaarheid stemt, dat deze circulaire algemeen met hartelijke sympathie en instemming werd ontvangen. Van de organisaties die waren genoodigd, trok zich niet één terug, terwijl de personen, die aangezocht waren, wel niet allen konden tegenwoordig zijn, maar hun afwezigheid mocht niet op rekening van gebrek aan belangstelling worden gezet.

En zoo werd dan de eerste samenkomst gehouden te Utrecht, op Dinsdag 6 September 1921, in het Gebouw voor Chr. Sociale Belangen op de Kromme Nieuwe Gracht. Daar waren vertegenwoordigd de genoodigde organisaties: de Ned. Bond van Jongelingsverenigingen op Geref. grondslag, de Bond van Meisjesverenigingen op Geref. grondslag in Nederland, de Ned. Bond voor Geref. Jeugdorganisatie, de Geref. Zondagsschoolvereniging „Jachin”, het Gereformeerde Schoolverband en de samenwerkende Gereformeerde Studenten corpora in Nederland. Bovendien hadden aan de uitnodiging gehoor gegeven de H. H. A. Jonkman, Dr. W. J. Kolkert Jr., J. v. d. Molen Pz., H. Amelink en Jonkvrouw C. van Limburg Stirum.

Ook in deze samenkomst bleek de grootst mogelijke eensgezindheid ten aanzien van de wenselijkheid en noodzakelijkheid van het vooropgestelde doel. Wie ook der aanwezigen het woord voerde, allen verklaarden om strijd, dat de nauwere aanraking en samenwerking op het terrein van den jeugdarbeid een dringende eisch was, teneinde tot de hoogst noodzakelijke, meer en meer intensievere beoefening van het opkomend geslacht te geraken.

Men ziet uit de keuze der uitgenoodigde organisaties, dat de commissie van initiatief bij de vaststelling van den grondslag wel zeer enge grenzen had getrokken, maar bij de bepaling van het begrip „jeugdarbeid” zoo ruim mogelijk was te werk gegaan, teneinde alles te omvatten wat, staande op de basis der Gereformeerde Belijdenis, zich op eenige wijze met arbeid onder de jeugd bezig hield. Niet alleen de vorming van de Gereformeerde jeugd, maar ook het winnen van de ontkerstende jeugd; niet slechts de vrije jeugdvorming, maar ook de school-opvoeding werden in de actie betrokken.

G. CH. AALDERS.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De makers der revolutie.

Bij wie ligt de oorzaak der revolutie?

Op die vraag, die bij de communistische ellende en den sozialen chaos, welke het arme Rasland teisteren, zich met kracht naar voren dringt, geeft het Marxisme een antwoord, dat wellicht door niemand zoo scherp geformuleerd is, als door den

onlangs overleden Zutfenschen predikant Dr. v. d. Bergh van Eysinga. In zijn geweldig en soms ontzettend boek over „Revolutionaire Cultuur” wijdt de schrijver ook een hoofdstuk aan de „makers der revolutie”. Hij leidt iedere revolutie, iedere uitbarsting in het volksleven, elke sprong in de ontwikkeling af uit den chaos en de sociale wanorde, waaraan de opstand der menigte een einde poogt te maken, en hij zoekt de eigenlijke oorzaak der revolutie in diegenen, wien de schuld der misstanden te wijten is. De ordebrekers, de wanordelijken zijn dus allereerst zij, die tot voor kort de macht in handen hadden; eerst in vroegere tijden de ridderschap, later de absolute vorst, en nu de bourgeoisie, wier willekeur de oorzaak is der misère der tegenwoordige gemeenschap. „De eigenlijke schepers der Revolutie”, zoo zegt hij, „de werkelijk-schuldigen, zijn in den gang der huidige geschiedenis, de „ordelijke” burgers; zij hebben het wonderlijke lichaam van samenleving en cultuur verminkt en ziek gemaakt, en zij hebben het gedaan, doordat zij enkel dachten om zich zelve, om hun belang en winst.”

In dezen toonaard gaat de revolutionaire schrijver voort. De bourgeoisie is oorzaak van het sociale euvel, dat als een crisis losbarst; zij vereenigt in haar de schuld der omwenteling; zij heeft door haar egoïsme de revolutie gekweekt, revolutiemaker is dus eigenlijk niet de communist, die den fakkel draagt, welke alles in vlammen zet, maar is „de kruidenier, de rentetrekker, de militair, de advocaat en zelfs de dominee, die stichtelijk ooreert, en de in het zwart gedoste dommerman, die ruiken doet het kerkezakje.”

Die harde verwijten liggen in de lijn van v. d. Bergh's beschouwing over ons maatschappelijk leven. „Wat orde heet in burgerlijke kringen”, zoo spreekt hij, „dat is nu fond wanorde”, en ja, dat kan zelfs revolutie genoemd worden, want „revolutie is immers de chaos, die zich plotseling doet gelden, ten de chaos is er, en neemt toe van dag tot dag”. Daarom mag de ellende, die een omwenteling met zich medebrengt, niet geweten worden aan de „revolutionairen”, maar de gansche schuldenlast moet geschoven worden op de egoïstische bourgeoisie, die door haar sociale disorde, de reactie, de revolutie uitlokt, en de menigte tot opstand drijft.

Dit beweren is ons niet nieuw. Dr. v. d. Bergh van Eysinga zingt mede in het socialistisch koor, dat van alle ellende aan de kapitalistische maatschappij de schuld geeft, en om een actueel voorbeeld te noemen, voor den jammer en weedom in Rusland het oude Czaristisch bewind aansprakelijk stelt. Dat bewind heeft den toestand van het volk zoo verlorven en verpest, dat deze crisis noodig is om het verbroken evenwicht te herstellen, en het zieke lichaam alleen door deze geweldige operatie kan genezen worden. En evenals iedere geboorte van nieuw leven haar barensweeën met zich medebrengt, moet men zich over de ontzetting der revolutie niet al te zeer verbazen, maar in kalmte de verschijning der nieuwe heilvolle maatschappij verbeiden.

Heeft nu de verheerlijking der revolutie gelijk? Wij zeggen, zooals we nader willen aantonen, natuurlijk neen, maar toch ligt er in deze aanklachten een kern van waarheid. Wanneer er opstand onder het volk uitbreekt, of indien de revolutiebrand uitlaat, mogen wij niet alleen de revolutionaire oproerkrachten in staat van beschuldiging stellen, maar hebben wij ook ons zelf te onzer zoeken, en is er ook reden ons zelf aan te klagen. De revolutie toch vindt haar oorzaak niet slechts in de hoofden der communisten. Zij is niet louter een gevolg van de verlaten van Gods Woord. Zij beroot niet alleen op uit de bedorven fontein van het zondig, ontevreden menschenhart, maar zij vindt haar aanleiding ook in de sociale misstanden. De disharmonie in het maatschappelijk leven lokt haar veelal uit.

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door
J. C. RULLMANN.
XX.

In zijn „Beroep op het Volksgeweten” richtte Dr. Kuyper zich met name tegen Dr. J. A. Lamping, wiens boek: De Staat en het Volks-onderwijs in Nederland, een bundel opstellen uit De Gids van 1868, een doorlopende kritiek bevatte van de wijzigingen, door Groen van Prinsterer voorgesteld op art. 23, 24 en 33. Eigenlijk was het een kunstig ingeengezet, en met veel talent geschreven manifest der liberale partij.

Daartegenover toont Dr. Kuyper nu in een vijftal trekken aan, wat de eischen zijn van ons volksleven, die de staatsschool niet kan bevredigen, en die dan eerst tot hun recht kunnen komen, zoo de gebondenheid der staatsschool ontbonten, het ontzenuwende protectiestelsel ten lande uitgejaagd, en de onbeperkte volledige vrijheid van onderwijs wordt erkend. Dat vijftal eischen is: godsdienstigheid, prijsstelling op de landshistorie, bloei van het huiselijk leven, „selfgovernment” der burgerij, en eerbied voor gewetensvrijheid. Het is dat vijftal levensvragen voor ons volk, dat hij aan de uit-

Zij vindt voedsel in veel sociaal onrecht. Zij wordt verhaast en tot praktijk gebracht door de zondige daden van hen, die zich lieten leiden door kapitaalacht en den door Christus veroordeelden Mammondienst. Zij is zeer zeker, al gaat ze daarin allermint op, de reactie der niets-bezittende klasse tegen den onvrede in de sociale verhoudingen, en er zou voor haar geen plaats zijn, wanneer in ons volksleven gerechtigheid en waarheid elkander ontmoetten, en ieder Christen was, wat hij moest zijn.

Ook wij dragen schuld. Ook wij staan aansprakelijk. Niet slechts in dezen zin, dat in het algemeen onze zonde de oorzaak van de wereld-ellende is, maar ook om deze speciale reden, dat ieder maatschappelijk onrecht, door Christenen bedreven, en alle onze tekortkomingen op 't sociale terrein, den revolutionairen geesten stof gegeven heeft, om ontevredenheid te zaaien en tot den opstand op te hieten.

Laten we dit toch eerlijk erkennen. Onze oogen moeten voor eigen fouten wijd open zijn.

Eerlijkheid, vooral ten opzichte van onze nadeelige saldo's, is meer dan ooit geboden, en wij hebben dat tekort voor God te belijden, en goed te maken. Dan alleen kunnen wij met kracht de revolutie bestrijden, wanneer we niet alleen negatief criticiëren en veroordeelen, maar positief werk doen, en de beginselen des Evangelies in arbeid en loon, als patroon en arbeider in praktijk brengen. Met leuzen behouden wij niet. Met beginselen, waaraan geen werkelijkheid beantwoordt, keeren we geen omwenteling, doch God roept ons tot daden van sociale gerechtigheid en liefde.

Echter, daarmede beweren wij allermint, dat wij het met Dr. v. d. Bergh van Eysinga eens zijn. Hij verwacht diepste oorzaak met de naaste aanleiding, en voert het pleit voor hen, die de eigenlijke daders zijn. De makers der revolutie zijn zij, die de revolutionaire beginselen verkondigen, en zij, die ze in praktijk brengen, en de diepste oorzaak van deze ontzettende en jammervolle crisis is in het geestelijke te zoeken. Het economisch gebeuren wordt door de ideeën van den geest beheerscht. De opstand der massa komt niet alleen voort uit ontevredenheid met bestaande misstanden, maar wortelt in de gesteldheid des harten, dat zich niet meer gebonden voelt aan het Woord Gods.

Revolutie is gevolg van ongelooft. Revolutie is te danken aan de autonomie van den mensch. Zij spruit op uit de verwerping van het Evangelie, en wordt gemaakt door hen, die allen band aan God verbroken, en met de heilige ordinantien, die Hij stelde, afgerekend hebben. Namelijk, als we revolutie opvatten in revolutionaire zin. Als we haar beschouwen in tegenstelling met de ordelijke evolutie, en onder haar verstaan de realisering van hetgeen de verdedigers van den klassenstrijd begeeren.

Dan is zij vrucht der godsontkenning. Daarover een volgende week.

K. D.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika.

I.

Ook deze kerk wordt genoemd onder de Buitenlandse Kerken, waarmede door ons correspondentie wordt gevoerd. Vanwege haar geringeren omvang en vooral omdat afvaardiging naar onze Synodes zoo groote onkosten medebrengt, had zij niet zoo vaak gelegenheid, om zich hier te doen

spraak van het volksgebeten onderwerpen wil. Een beroep dus op het volksgebeten, in naam en ten behoeve van alle elementen onzes volks, opdat aan elk dier elementen de vrije loop worde gegeven, om zijn rechtmatigen invloed op de vorming onzer natie te doen gelden.

Het Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage gaf aanstonds een uitvoerig verslag van deze redevoering, waarnaar ze door de Kerkelijke Courant van 29 Mei ook reeds gecenseerd werd. In een noot op de laatste bladzijde van de uitgave zijner toespraak jaakt Dr. Kuyper deze kritiek, afgaande op een dagbladverslag, en verzoekt hij de redactie van de „Kerkelijke Courant”, haar kritiek aan de kritiek van het gedrukte stuk te willen onderwerpen. Dit deed ze dan ook in het nummer van 19 Juni.

Ook werd Dr. Kuypers „Beroep op het Volksgeweten” beantwoord door A. Jansen, onderwijzer te Rotterdam, in een naschrift op zijn brochure: Eenheid in de Opvoeding, 1869.

In De Heraut van 18 Juni '69 greep de heer I. Esser deze redevoering van Dr. Kuyper aan om tevens te pleiten voor „een beroep op het geweten der Volksvertegenwoordigers”. En in het nr van 25 Juni schreef Dr. Schwartz: „Naast het volksgebeten zoude ik zeer zeker het regt van een

vertegenwoordigen als de zusterkerken uit Amerika; toch was zij op de Synode van Leeuwarden vertegenwoordigd door Ds C. J. H. de Wet en B. A. van Steynsburg, die de Synode toesprak. Voor de eerste maal was zij vertegenwoordigd op de Synode van Zwolle in 1911 en wel door Dr. S. O. Los.

Vergis ik mij niet, dan zonden wij nog nimmer afgevaardigden naar haar Synodes. Toch werd de noodzakelijkheid daarvan reeds voor meer dan twintig jaar gevoeld en werd overwogen om Prof. M. Noordzij af te vaardigen, om vele redenen de aangewezen persoon; echter van de afvaardiging en reis naar Zuid-Afrika is toen niets gekomen.

Het was stellig een treffende samenloop van omstandigheden, dat de eerste afgevaardigde naar hier op eene Synode te Zwolle de Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika vertegenwoordigde.

Immers, de man, aan wien deze kerk door Gods wonder heerlijke leiding zoo ongemeen veel heeft te danken, Ds professor D. Postma, ontving zij van de kerk van Zwolle.

Onze kerk, ik bedoel de Christelijke Afgescheiden Gereformeerde en daarna de Christelijke Gereformeerde Kerk, heeft van haar rijkste krachten en gaven moeten afstaan aan Amerika en Afrika.

Moeten afstaan naar Gods wonderbare leiding! Die mannen, uitgaande van haar, gingen niet en werden niet uitgezonden om in die groote wereld kerken te stichten, en toch ook wel, maar dan naar Gods bedoeling, niet naar die der menschen.

Als ik daar weer van lees en de geschiedenis der kerken weer indenkt, dan aanbid ik zwijgend, stil.

Ja, de regering der kerk is veilig in de handen van haar Koning!

Wij hebben een heerlijk, een machtig, een wijs Koning in onzen Heiland!

Ook de geschiedenis, vooral de wordingsgeschiedenis der Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika is schoon!

Dat juist Ds Dirk Postma naar Zuid-Afrika werd gezonden!

Hij was als kind buitengewoon; hij was een buitengewoon jongeling; hij was een buitengewoon man.

Zulke mannen gebruikt de Heere!

Wij spreken wel eens van miskende genieën, maar ik geloof niet, dat die er zijn. God kent toch die Hij zelf met heerlijke gaven begiftigd.

De geschiedenis van de Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika is in haar aanvang wonder.

Wij moeten trachten die te leeren kennen, dan zullen wij deze kerk eerst recht hartelijk lief krijgen.

Naar mijn diepste overtuiging is ons geen enkele kerk nader dan deze, uitgezonderd misschien die van de Graafschap en van Oost-Friesland.

Al zou het alleen maar hierom zijn, dat zij zwakker is dan die van Amerika; en het zwakke wekt naast medeleven vooral ook sympathie. Daar komt echter nog zooveel bij, waarom wij ons aan haar bijzonder veel moeite laten gelegen liggen. Zij draagt in elk opzicht het karakter van onze kerken. Zij blijft de kerk van onze stamgenooten. Met haar zou de ons verwante Afrikaansche taal en stam verloren gaan en opsmelten in het Angel saksische ras.

De ons stamverwante leden der Christelijke Gereformeerde Kerk en Reformed Church in Amerika gaan voor onzen stam en voor onze taal verloren. Zij worden Amerikanen! Zij moeten dat worden! Het Amerikaansch-Engelsch is hun taal, en zal na niet al te veel jaren ook de taal worden, waarin uitsluitend zal worden gesproken.

Zoo staat het niet met de Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika. Haar taal is het Afrikaansch-Nederlandsch.

Daar is een taalstrijd.

Als de Afrikaanders van ons ras dien zouden

christelijk volk op een christelijke school plaatsen. Nederland heeft niet opgehouden een christelijke natie te zijn; het wil van dezen naam nog geen afstand doen, en zelfs in de wet van 1857 heeft men het, om aan de behoeften te voldoen, noodig geacht het woord christelijk in te lusschen. Zoolang nu Nederland eene christelijke natie zijn wil, is het billijk, is het regt, dat de school ter opleiding van Nederlands kinderen wordt bestemd. Evenwel het regt behoort hand aan hand te gaan met het geweten, en daarom is dit woord van Dr. Kuyper van groot gewigt.

De uitslag van den stembusstrijd in '69 was teleurstellend. Maar ook tegen die teleurstelling had Dr. Kuyper het antirevolutionaire volk bij voorbaat reeds gewapend, toen hij aan het begin van zijn rede sprak: „Niemand onzer, die thans nog van een enkelen zomer-vechttocht de overwinning wacht. De stem, ons door welwillende bondgenooten geboden, hoe ook gewaardeerd, zal thans niet meer worden overschat. De hoop, soms gekoesterd, om door invloed op het staatsbewind, door verwikkeling der staatkundige vraagstukken, of toevallige groepering der staatspartijen, als bij verrassing ons pleit te winnen, hield op een bezielend element in onzen strijd te zijn. Men grijpt al meer den moed, om de werkelijkheid onder de oogen te zien,